

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia września 2010 r.

**Jego Magnificencja
Prof. dr hab. inż. Kazimierz Furtak
Rektor Politechniki Krakowskiej
im. Tadeusza Kościuszki
ul. Warszawska 24
31-155 Kraków**

P/10/071
LKR-4101-03-04/2010

WYSTĄPIENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.) zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie skontrolowała Politechnikę Krakowską im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie („Uczelnię”) w zakresie wykorzystania środków publicznych w latach 2008-2009 i w I kwartale 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli z dnia 29 lipca 2010 r. oraz omówiono na naradzie pokontrolnej w dniu 14 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W latach 2008-2009 Uczelnia prowadziła zajęcia dydaktyczne na 7 wydziałach na 19 kierunkach. Według stanu na dzień 30 listopada 2009 r. na Uczelni studiowało 15 694 osób, tj. o 4,6% więcej niż w roku poprzednim (15 001). Liczba osób na studiach stacjonarnych wzrosła w tym czasie z 10 209 do 11 286, przy czym na studiach niestacjonarnych spadła z 4 792 do 4 408.

W 2009 r. Uczelnia otrzymała od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) dotacje w łącznej wysokości 153 875 tys. zł, tj. o 10,9% więcej niż w roku poprzednim

(138 752 tys. zł). Dotacja na działalność dydaktyczną i badawczą Uczelni wzrosła w tym roku odpowiednio z 122 362 tys. zł do 139 124 tys. zł (o 13,7%). Zmniejszeniu z 16 390 tys. zł do 14 751 tys. zł uległa natomiast dotacja na pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Przychody z działalności dydaktycznej i badawczej w 2009 r. wyniosły 206 971 tys. zł i były o ok. 5% wyższe od tych przychodów w roku poprzednim. Koszty tej działalności były niższe i w 2009 r. stanowiły 98,3% przychodów z tego tytułu, podczas gdy w roku poprzednim 99,5% przychodów

Sytuacja finansowa Uczelni w kontrolowanym okresie była dobra. Dodatni wynik finansowy za 2008 r. wyniósł 4 735 tys. zł, a za 2009 r. – 7 380 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Uczelni w skontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Formułując pozytywną ocenę Najwyższa Izba Kontroli wzięła przede wszystkim pod uwagę: zapewnienie na wszystkich wydziałach i kierunkach wymaganego minimum kadrowego; współpracę międzynarodową; prowadzenie przez Uczelnię badań naukowych i prac rozwojowych, gospodarowanie nieruchomościami Uczelni. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: niepełnej dokumentacji w zakresie polityki rachunkowości; braku wydzielenia kosztów działalności dydaktycznej w zakresie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; niezachowania proporcji wypłaty świadczeń pomocy materialnej określonych w art. 174 ust. 4 Prawa o szkolnictwie wyższym oraz nieterminowego zwrotu niewykorzystanej części dotacji.

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie brak w kontrolowanym okresie pełnej dokumentacji w zakresie polityki rachunkowości wymaganej art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.). Prace związane z dostosowaniem polityki rachunkowości Uczelni do wymogów prawa zakończono dopiero 1 czerwca 2010 r. - w trakcie kontroli NIK.

Ewidencję kosztów działalności Uczelni prowadzono w układzie kalkulacyjnym i rodzajowym, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych (Dz. U. Nr 246, poz. 1796). NIK zwraca jednak uwagę na brak wydzielenia w kosztach działalności dydaktycznej kosztów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Obowiązujące zasady ewidencji księgowej uniemożliwiały przede wszystkim ustalenie czy dotacje z budżetu państwa na zadania określone w art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.),

tj. związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych – były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem. Uczelnia nie prowadziła też ewidencji wykorzystania czasu pracy przez nauczycieli akademickich.

2. NIK nie wnosi uwag do sposobu kalkulowania przez Uczelnię opłat za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów na studiach niestacjonarnych. Wysokość opłat była wyliczana zgodnie z zasadami określonymi w art. 99 ust. 2 Prawa o szkolnictwie wyższym i wynikała z kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do uruchomienia i prowadzenia na Uczelni studiów niestacjonarnych, w tym również kosztów amortyzacji i remontów.
3. W 2008 r. i w 2009 r. wynagrodzenia pracowników Uczelni wyniosły odpowiednio 117 236 tys. zł i 122 659 tys. zł i stanowiły ok. 60% kosztów działalności operacyjnej ogółem w tym czasie.

Sposób rozliczania udziału prac objętych prawem autorskim w ramach wynagrodzenia zasadniczego poszczególnych grup pracowników Uczelni nie budzi zastrzeżeń NIK. Został on określony szczegółowo w uchwale Senatu z dnia 10 marca 2000 r. Stawkę 50% kosztów uzyskania przychodów stosowano do wynagrodzeń pracowników wyłącznie w okresach wykonywania pracy. NIK zwraca jednak uwagę, że zarówno w umowach o pracę, jak i w aktach mianowania, nie wskazywano wymienionej wyżej uchwały, jako mającej zastosowanie przy obliczaniu należnego podatku. Natomiast w orzecznictwie sądów administracyjnych i interpretacjach organów skarbowych utrwalony jest pogląd, iż zastosowanie 50% stawki kosztów uzyskania przychodów wymaga określenia w umowie o pracę obowiązków, które mają charakter twórczy.

4. Kontrola nie wykazała przypadków podejmowania przez nauczycieli akademickich dodatkowego zatrudnienia bądź działalności gospodarczej bez poinformowania rektora, o czym mowa w art. 129 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym.

Stwierdzono, że dziekan Wydziału Mechanicznego i dwóch prodziekanów Wydziału Inżynierii Środowiska prowadzili działalność gospodarczą bez wcześniejszego uzyskania zgody właściwego organu kolegialnego uczelni, o której mowa w art. 129 ust. 2 Prawa o szkolnictwie wyższym. Samo poinformowanie rektora przez tych nauczycieli o podjęciu działalności gospodarczej jeszcze przed objęciem funkcji dziekana/prodziekana zdaniem NIK było niewystarczające. Zauważyć jednak należy, że Uczelnia postępowała zgodnie ze stanowiskiem zawartym w piśmie zastępcy

dyrektora Departamentu Nadzoru i Organizacji Szkolnictwa Wyższego MNISW-DNS-WSP-6196701-1/ZM/09 z dnia 18 grudnia 2009 r., według którego zgoda właściwego organu kolegiального Uczelni nie była konieczna.

Analiza 40 umów zlecenia i umów o dzieło z nauczycielami akademickimi nie wykazała nieprawidłowości. Zakres tych umów dotyczył zadań nienależących do ich obowiązków i wykonywanych poza godzinami pracy.

Nagrody rektora dla nauczycieli akademickich oraz pozostałych osób przyznawano z zachowaniem zasad określonych w art. 155 ust. 4 i 8 Prawa o szkolnictwie wyższym.

5. Plany rzeczowo-finansowe na lata 2008-2010, po uchwaleniu przez Senat Uczelni, przekazano Ministrowi Finansów oraz MNiSW, w terminach określonych w art. 100 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym.

Dane zawarte w sprawozdaniach z wykonania planów rzeczowo-finansowych były zgodne ze sprawozdaniami finansowymi sporządzanymi za lata 2008-2009.

Środki z rezerwy celowej budżetu państwa na zwiększenie wynagrodzeń osobowych dla pracowników Uczelni wykorzystano w 2008 r. w pełnej wysokości i zgodnie z przeznaczeniem. Natomiast w 2009 r. na ten cel wydatkowano 5 147 tys. zł, co stanowiło 89% dotacji (5 785 tys. zł). Pozostałe środki mają być wykorzystane na podwyżki wynagrodzeń osobowych w 2010 r.

6. Uczelnia spełniała warunki kadrowe zapewniające realizację celów i zadań określonych w przepisach o szkolnictwie wyższym. Na wszystkich kierunkach studiów zachowano wymagany stosunek liczby nauczycieli do liczby studentów. Zachowano również warunki Prawa o szkolnictwie wyższym, dotyczące minimum kadrowego oraz proporcji liczby studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Uwagę NIK zwracają pogarszające się wskaźniki efektywności kształcenia, mierzone liczbą absolwentów uzyskujących tytuł inżyniera lub magistra. Liczba magistrów, którzy w 2009 r. ukończyli Uczelnię, stanowiła 88,5% ich liczby z 2007 r., a w odniesieniu do tytułu inżyniera zaledwie 57,2%. Według wyjaśnień Prorektora ds. Studenckich – spadek liczby absolwentów wynikał m.in. ze zmian w liczbie studentów podejmujących i kontynuujących studia, jak i w przepisach określających zasady procesu dyplomowania.

Pozytywnie ocenia się przy tym działania podejmowane przez Biuro Karier Uczelni, które promowało absolwentów na rynku pracy, prowadziło monitoring ich zatrudnialności oraz badało opinie pracodawców o poziomie przygotowania zawodowego absolwentów.

7. Niepełne wykonanie pensum na Wydziale Mechanicznym w roku akademickim 2007/2008 i na Wydziale Architektury w roku akademickim 2008/2009 w łącznym wymiarze 266 godzin wynikało przede wszystkim z trudności organizacyjnych związanych ze zmianą systemu studiowania z jednostopniowego na dwustopniowy. W kontekście wykonywania pensum na pozostałych wydziałach Uczelni oraz w skali wszystkich wykonanych godzin dydaktycznych, w tym ponadlimitowych, niepełne wykonanie pensum, na tych wydziałach było zjawiskiem marginalnym.
8. Wymiar zadań realizowanych w ramach badań naukowych Uczelni wykazywał w okresie objętym kontrolą tendencję malejącą. Liczba tych zadań ogółem zrealizowanych w 2009 r. była o ok. 29% niższa od liczby zadań zrealizowanych w roku poprzednim, liczba zadań w ramach podstawowej działalności statutowej zmniejszyła się o ok. 50%, a liczba badań własnych Uczelni o ok. 25%. Tendencja ta wynikała przede wszystkim z rezygnacji z realizacji małych projektów badawczych o niewielkim znaczeniu i skupienia uwagi na projektach dużych. Pozytywne tendencje obserwuje się w liczbie udokumentowanych wdrożeń oraz wykorzystanych poza jednostką wyników badań naukowych i prac rozwojowych, która wzrosła z pięciu w 2008 r. do 185 w 2009 r.
9. NIK ocenia pozytywnie gospodarowanie nieruchomościami Uczelni, które wykorzystywano na działalność dydaktyczną i naukową.

W latach 2008-2010 (I kw.) Uczelnia sprzedała łącznie 6 nieruchomości, w tym 4 o cenie sprzedaży powyżej 50 tys. euro, po uzyskaniu wymaganej zgody Ministra Skarbu Państwa. Zgodę uzyskano również w przypadku najmu/dzierżawy nieruchomości, będących własnością Uczelni.
10. Kontrola 6 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o wartości powyżej 14 tys. euro wykazała, że przeprowadzono je zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).
11. NIK ocenia pozytywnie organizację przyznawania studentom pomocy materialnej. Uczelnia zapewniła wypłatę świadczeń w okresach miesięcznych, zgodnie z art. 184 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym. Łączna wysokość wypłaconych stypendiów socjalnego, mieszkaniowego, na wyżywienie i stypendium za wyniki w nauce i sporcie na studenta nie przekraczała poziomu ustalonego w art. 184 ust. 6 Prawa o szkolnictwie wyższym. Samorządowi studentów i doktorantów zapewniono udział w podziale dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną, stosownie do wymogów art. 174 ust. 2 tej ustawy.

Zastrzeżenia NIK budzi natomiast naruszenie proporcji wypłaty świadczeń, wynikających z art. 174 ust. 4 Prawa o szkolnictwie wyższym. Wysokość wypłaconych stypendiów za wyniki w nauce i sporcie, wg stanu na koniec 2008 r. i 2009 r., przekroczyła bowiem wysokość wypłaconych stypendiów socjalnych, mieszkaniowych, na wyżywienie i zapomóg, odpowiednio o: 59,5 tys. zł i 995,8 tys. zł.

12. W latach 2008-2009 Uczelnia realizowała 4 zadania inwestycyjne budowlane oraz 5 zadań aparaturowych z udziałem środków z dotacji budżetowej.

Dla wszystkich zadań Uczelnia dysponowała programem inwestycji, spełniającym wymogi § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. Nr 120, poz. 831).

Zastrzeżeń NIK nie budzi sposób wykorzystania i rozliczenia dotacji otrzymanych w latach 2008-2009 na inwestycje aparaturowe. Wg stanu na 31 marca 2010 r. 4 z 5 takich inwestycji zostało zakończonych i rozliczonych.

Uczelnia nie w pełni wykorzystała dotacje otrzymane w 2008 r. na realizację 4 inwestycji budowlanych. Niewykorzystaną część dotacji w łącznej wysokości 153 931 zł (oraz 10 826 zł odsetek) zwrócono MNiSW dopiero 22 października 2009 r., tj. kilka miesięcy po terminie ustalonym w § 15 wymienionego wyżej rozporządzenia. Odsetki naliczono od dnia 17 lutego 2009 r., podczas gdy w przypadku jednego z tych zadań termin zwrotu dotacji upłynął 8 października 2008 r. W związku z tym, w trakcie kontroli NIK, Uczelnia przekazała do MNiSW dodatkowo 943 zł tytułem różnicy należnych odsetek.

Zgodnie z art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.) nieterminowe dokonanie zwrotu dotacji stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych, za które odpowiedzialny jest Kanclerz Uczelni – Lucjan Tabaka.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) zapewnienie prowadzenia ewidencji księgowej w sposób uwzględniający szczegółową analizę i rozliczanie kosztów poszczególnych rodzajów działalności i kierunków studiów, w tym wyodrębnienie kosztów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych;
- 2) ustalanie w umowach o pracę oraz aktach mianowania zasad rozliczania udziału prac objętych prawem autorskim;

- 3) przestrzeganie wymogów art. 129 ust. 2 Prawa o szkolnictwie wyższym, w zakresie wyrażania zgody właściwych organów kolegialnych uczelni na dodatkowe zatrudnienie bądź działalność gospodarczą nauczyciela akademickiego, będącego organem jednoosobowym uczelni lub jego zastępcą;
- 4) zachowywanie proporcji wysokości wypłaty poszczególnych rodzajów świadczeń, określonych w art. 174 ust. 4 Prawa o szkolnictwie wyższym;
- 5) terminowe rozliczanie niewykorzystanej części środków dotacji na zadania inwestycyjne.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Rektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia przez właściwą komisję NIK.

Otrzymują:

1. Adresat.
2. Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK.
3. Akta kontroli.